

بررسی آلودگی های محیطی ایجاد شده با آفت کش های ارگانوفسفره توسط زیست حس گر طراحی شده با آنزیم استیل کولین استراز

علی شمس آذرا^{۱*}

Ali.Shamsazar@yahoo.com

فاطمه شمس آذرا^۲

اسداله اسدی^۳

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۵/۱۰/۰۸

تاریخ دریافت: ۱۳۹۵/۰۷/۰۶

چکیده

آفت کش ها مواد شیمیایی هستند که به منظور کنترل حشرات، قارچ ها، علف های هرز و سایر آفت ها استفاده می شوند. پسماند آفت-کش ها ممکن است از طریق هوا، آب و خاک وارد زنجیره ی غذایی شده و باعث مشکلات بهداشتی برای اکوسیستم، پرندگان، حیوانات و انسان شود. روش های متداول شناسایی آفت کش شامل کروماتوگرافی مایع با کارایی بالا (HPLC) و کروماتوگرافی گازی (GC) می-باشند. ولی این روش ها وقت گیر و نیازمند به تکنسین برای کنترل مداوم است، بنابراین استفاده از زیست حس گر ها می تواند در این زمینه مفید باشد.

زیست حس گر آنزیمی استیل کولین استراز برای شناسایی آفت کش های ارگانوفسفره (مورد مطالعه: پاراکسون) استفاده گردید. شناسایی کمی آفت کش ها بر پایه مهار آنزیم استیل کولین استراز و کاهش فعالیت آن در مواجهه با آفت کش مورد نظر می باشد. پارامترهایی مانند pH، غلظت آفت کش و پایداری زیست حس گر نیز مورد بررسی قرار گرفت.

زیست حس گر طراحی شده حساسیت بالایی را نسبت به پاراکسون از خود نشان داد. تحت شرایط بهینه مهار استیل کولین استراز توسط پاراکسون با افزایش غلظت این ترکیب در دامنه 10^{-4} تا 10^{-7} میلی مولار رابطه خطی داشت. همچنین زیست حس گر تهیه شده پایداری بسیار خوبی را از خود نشان داد.

زیست حس گر آنزیمی استیل کولین استراز می تواند با حد تشخیص 2.14×10^{-7} mM به عنوان شناساگری حساس در جهت شناسایی سریع سموم آفت کش در محیط های آلوده ی آبی و خاکی در بخش های صنعت و کشاورزی مورد استفاده قرار گیرد.

واژه های کلیدی: آفت کش، زیست حس گر، استیل کولین استراز، پاراکسون.

۱- کارشناس ارشد بیوشیمی، دانشگاه پیام نور، مرکز تهران شرق، تهران، ایران. * (مسئول مکاتبات)

۲- کارشناس ارشد شیمی، دانشکده علوم پایه، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اردبیل، اردبیل، ایران.

۳- دانشیار گروه زیست شناسی، دانشکده علوم، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

Investigation of environmental contamination caused by organophosphate pesticides by acetylcholinesterase biosensor

Ali Shamsazar^{1*} (*Corresponding Author*)

Vheidadri56@gmail.com

Fatemeh Shamsazar²

Asadollah Asadi³

Abstract

Pesticides are chemical substances that use to control insects, fungus, weeds and other pests. Residuals of pesticides maybe enter to food chain through air, water and soil and cause health problems for ecosystems, birds, animals and humans. Common methods to detect pesticides including, high performance liquid chromatography (HPLC) and gas chromatography (GC). But these methods are time consuming and require a technician to control, so use of biosensor can be useful in this field.

An acetylcholinesterase biosensor was used to detection of organophosphate pesticides (case study: Paraoxon). Qualitative identification of pesticides based on inhibition of the acetylcholinesterase enzyme and reduce activity of it in the face of pesticides. Also Other parameters were investigated such as pH, concentration of pesticides and sustainability of biosensor also.

The designed biosensor showed high sensitivity to paraoxon concentration. Under optimal condition, inhibition of acetylcholinesterase by paraoxon had a linear relation with increasing concentrations of the paraoxon in the range of 10^{-7} to 10^{-4} mM. Also prepared sensor showed good stability.

The designed acetylcholinesterase enzymatic biosensor with 2.14×10^{-7} mM identification limit can be use as a sensitive and accurate detector in order to rapid identification pesticides in contaminated environment such as soil and water, in industry and agriculture sectors.

Key Words: Pesticides, Biosensor, Acetylcholinesterase, Praoxon.

1- MSc in biochemistry, Department of Biochemistry, Payame Noor University, Tehran, Iran. **(Corresponding Author)*

2- MSc in chemistry, Department of Chemistry, Islamic Azad University, Ardabil Branch, Ardabil, Iran.

3- Associated Professor in biology, Department of Biology, Faculty of Science, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran.

مقدمه

حضور پسماند های آفت کش ها در مواد غذایی، آب و خاک امروزه به یکی از بزرگ ترین نگرانی های بهداشتی محیط زیست تبدیل شده است. در واقع آفت کش ها در حال حاضر به دلیل استفاده زیاد در کشاورزی یکی از بزرگ ترین آلوده کننده محیطی حساب می شوند (۲،۱). کشاورزان در زمینه کشاورزی به منظور کنترل بیماری های شایع مرتبط با کشاورزی از آفت کش ها استفاده می کنند (۴،۳). آفت کش ها ممکن است سرطان زا باشند و یا بیماری های فلج اطفال، نازایی، اختلالات عصبی، مشکلات تنفسی و ایمنی بدن را به همراه داشته باشند. بالاترین میزان مجاز آفت کش در آب مورد استفاده انسان از ۰/۳ تا ۴۰۰ میکروگرم در لیتر می باشد (۵). در میان سموم آفت کش، ارگانوفسفره ها و کربامات ها به دلیل کارایی بالا در عملکرد و ماندگاری کم، بیش تر استفاده می شوند (۶). روش های رایج به کار رفته در تجزیه و تحلیل آفت کش ها شامل کروماتوگرافی (مایع یا کارایی بالا و گازی) با تکنیک های مکمل GC-MS یا ELISA می باشند (۸،۷). این روش های ذکر شده هر چند حساس و قابل اعتماد هستند و مزیت خاص خود را دارند، ولی با این حال نیازمند تجهیزات گران بها، زمان و زحمت زیاد بوده و به آسانی با تحلیل میدانی سازگاری نشان نمی دهند. زیست حس گر ها، جایگزین مقرون به صرفه ای برای روش های فوق هستند. زیست حس گر ها ردیاب هایی هستند که اجزای بیولوژیکی (زیست شناختی) یعنی آنزیم، سلول کامل، پادتن و غیره را با اجزاء الکترونیکی به منظور ایجاد سیگنال های قابل اندازه گیری با یکدیگر به کار می گیرند (۹). با این وجود زیست حس گر ها توان رقابت با تکنیک های کروماتوگرافی ذکر شده در بالا را ندارند و تکنیک های معرفی شده تحلیل های دقیق تری را ارائه می دهند. زیست حس گر ها برای آزمایش مقدماتی بسیار سودمند هستند و بهتر است این آزمایش قبل از به کارگیری تکنیک های گران قیمت کروماتوگرافی صورت گیرد. در طی سه دهه اخیر چند زیست حس گر آفت کش با استفاده از آنزیم ها، پادتن و سلول کامل

تولید شده است. استیل کولین استراز به دست آمده از ارگانسیم های گوناگون در اکثر زیست حس گر آفت کش مورد استفاده قرار گرفته است. اشکال عمده سنسورهای استیل کولین استراز این است که محصول آنزیمی، تیوکولین اکسیده، به پتانسیل اعمالی بالایی نیاز دارد که در نتیجه پایداری سنسور را کاهش می دهد. به منظور حل این مشکل میانجی هایی مثل ۸،۸'،۷،۷' -تتراسیانوکونین دی متان (TCNQ) و مواد رسانایی مثل نانو لوله های کربنی به کار گرفته می شود (۱۰،۱۱) که در این مطالعه ما از نانو لوله کربنی به این منظور استفاده کردیم. روش تشخیص در این مطالعه شامل دو مرحله بود: که در گام اول ولتاموگرام چرخه ای در یک محلول به نسبت برابر از بافر و سوبسترا (استیل تیوکولین کلراید) به دست آمد. و در گام دوم پس از شستشوی الکترو، مهار کننده ی آنزیمی پاراکسون به بافر کار اضافه شد و مهار آنزیم به طریق ولتامتری شناسایی شد. در این روش آنزیم به عنوان عامل ضبط کننده برای آفت کش عمل می کند. و به دلیل مهار غیر قابل برگشت آنزیم توسط آفت کش، واکنش های پی در پی آنزیمی می تواند در یک محلول بافر تمیز انجام شود.

روش کار

مواد و دستگاه ها

آنزیم استیل کولین استراز (AChE 236 U/mg) و استیل تیوکولین کلراید (ATCI) از شرکت سیگما آلدردیج و نانولوله های کربنی چند دیواره نیز از شرکت NanoLab خریداری شدند. بـوویـن آلبومین سرم (BSA) از مرک آلمان و گلوترآلدئید به همراه پاراکسون از شرکت سیگما خریداری شدند. سایر مواد مورد استفاده نیز دارای خلوص تجزیه ای بودند. ساخت تمام محلول ها با آب مقطر دیونیزه انجام شد. در این پژوهش سه الکتروود شامل: الکتروود کار (کربن شیشه ای اصلاح شده با نانولوله های کربنی و استیل کولین استراز)، الکتروود مرجع (الکتروود اشباع کالومل)، الکتروود شمارش گر (الکتروود پلاتین) با قطر ۴ میلی متر مورد استفاده قرار گرفت.

۲ میکرولیتر از این مخلوط بر روی الکتروده قرار داده شده و برای تثبیت آن الکتروده به مدت ۷ ساعت در دمای اتاق قرار گرفت پس از این زمان سطح الکتروده به منظور پاک شدن مقادیر اضافی گلوترآلدهید به وسیله ی آب مقطر دو بار تقطیر شستشو داده شد (۱۵). سپس ۴ میکرولیتر از محلول آنزیم استیل کولین استراز (۲۰۰ میلی واحد، حاوی ۵ میلی گرم در یک میلی لیتر از BSA) روی الکتروده قرار گرفته و الکتروده به منظور تثبیت آنزیم به مدت ۳۰ دقیقه در دمای اتاق گرفت (۱۶). در این مدت پیوندهای کووالانسی بین آنزیم و نانو لوله ی کربنی چند دیواره توسط گروه های آزاد CHO که گلوترآلدهید را به مولکول های کیتوسان متصل کرده اند برقرار می شود. پس از تیخیر آب، حس گر به منظور پاک شدن مقادیر اضافی آنزیم به وسیله ی محلول بافر فسفات ۰.۱ مولار (pH=7) شستشو داده شد. در این زمان حس گر آماده شد و می توانست مورد استفاده قرار گیرد. این حس گر در زمان هایی که مورد نیاز نمی باشد در دمای ۴ درجه سانتی گراد نگهداری می شود.

روش کار و محاسبات

حس گر آماده شده با روبش های ولتامتری چرخه ای بین صفر تا ۰/۸ ولت در محلول بافر فسفات ۰/۱ مولار تا دست یابی به منحنی پایدار فعال سازی گردید. سپس الکتروده اصلاح شده به سل الکتروشیمیایی حاوی محلول بافر فسفات ۰/۱ مولار و استیل تیو کولین ATCl ۰/۱ میلی مولار منتقل شده و پاسخ الکتروشیمیایی با روش ولتامتری چرخه ای ثبت گردید (ipcontrol). به منظور تعیین بازداري آنزیم، الکتروده اصلاح شده برای ۱۲ دقیقه در محلول های پاراکسون با غلظت های متفاوت غوطه ور شد. الکتروده پس از هربار غوطه وری به سل الکتروشیمیایی حاوی ۰/۱ میلی مولار سوبسترا منتقل و پس از انجام ولتامتری چرخه ای در هر غلظت، پاسخ الکتروده (ipexp) ثبت شد. در صد بازداري آنزیم از رابطه ی زیر محاسبه گردید:

$$\text{indibition (\%)} = 100 * (i_{p,\text{control}} - i_{p,\text{exp}}) / i_{p,\text{control}}$$

آزمایش های ولتامتری چرخه ای توسط دستگاه پتانسیو گالوانومتر هلندی پالم سنس انجام شد. تصاویر میکروسکوپ الکترونی نگاره ۳ و میکروسکوپ الکترونی گذاره توسط میکروسکوپ های مدل DSM 960A و CEM 902A شرکت زیس گرفته شد.

آماده سازی الکتروده کربن شیشه ای

الکتروده کربن شیشه ای به وسیله ی کیت پولیش BSA و پودر Al₂O₃ پولیش داده شد تا به یک سطح صاف برسد (۱۲). سپس الکتروده در محلول آب و اتانول و در حمام اولتراسونیک به مدت دو دقیقه قرار داده شد. در ادامه الکتروده به سل الکتروشیمیایی حاوی محلول بافر (pH=5) منتقل شده و به آن پتانسیل ۱/۵۰ + ولت به مدت ۳۰۰ ثانیه اعمال گردید. الکتروده در پتانسیل های ۰/۲ تا ۱/۲ و ۰/۲ تا ۱/۲۵ - تحت روبش قرار گرفت تا الکتروده جریان زمینه ی ثابتی را نشان دهد سپس الکتروده با آب مقطر شستشو داده شده برای اصلاح با نانو لوله ی کربنی آماده گردید (۱۳).

ساخت زیست حس گر

محلول کیتوسان ۰/۵٪ با حل کردن پودر کیتوسان در محلول آبی استیک اسید با pH=5 به دست آمد این محلول در زمان هایی که مورد نیاز نمی باشد در دمای ۴ درجه ی سانتیگراد نگهداری می شود (۱۴). ۵ میکرو لیتر از گلوترآلدهید ۲۵٪ با یک میلی لیتر محلول کیتوسان ۰/۵٪ مخلوط شده و این مخلوط به مدت ۳ دقیقه هم زده شده تا بین کیتوسان و گروه های CHO آزاد پیوند برقرار شود. ۰/۱ میلی گرم نانولوله کربنی چند دیواره به این مخلوط اضافه گردید و برای دست یابی به یک محلول یکنواخت به مدت ۱۰ دقیقه در حمام اولتراسونیک قرار داده شد. ترکیب نسبی نانو لوله ی کربنی چند دیواره، کیتوسان و گلوترآلدهید در مخلوط به ترتیب برابر ۱۰٪، ۴۵٪ و ۴۵٪ (v/v) می باشد. برای آماده سازی حس گر،

1-Potentiostat/Galvanostat

2-Palm-Sens

3-SEM

4-TEM

5-Zeiss

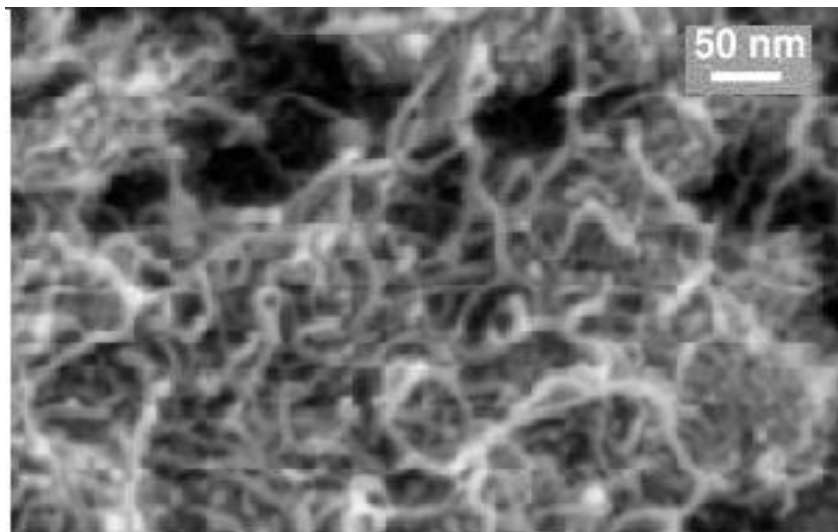
یافته ها

بررسی ویژگی های نانولوله های کربنی با میکروسکوپ

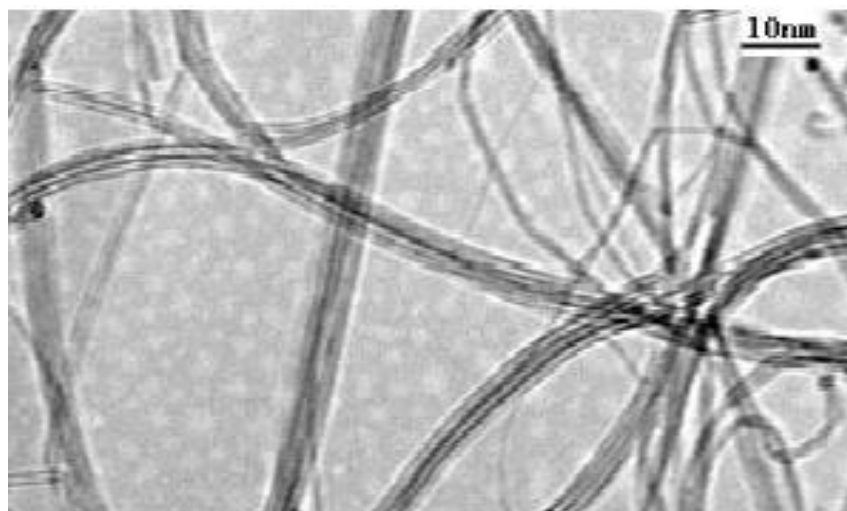
الکترونی

شکل ۱، تصویر میکروسکوپ الکترونی نگاره و شکل ۲ تصویر میکروسکوپ الکترونی گذاره ی نانولوله های کربنی را نشان می دهد. درجه وضوح بالای تصاویر میکروسکوپ الکترونی نگاره

بر آن تاکید دارد که مراحل خالص سازی به خوبی انجام شده است. باتوجه به اطلاعات به دست آمده از تصاویر میکروسکوپ الکترونی نگاره و گذاره نانولوله های کربنی دارای قطری در محدوده ۱۰ تا ۵۰ نانومتر می باشند و دارای خلوص بالای ۹۰٪ هستند.

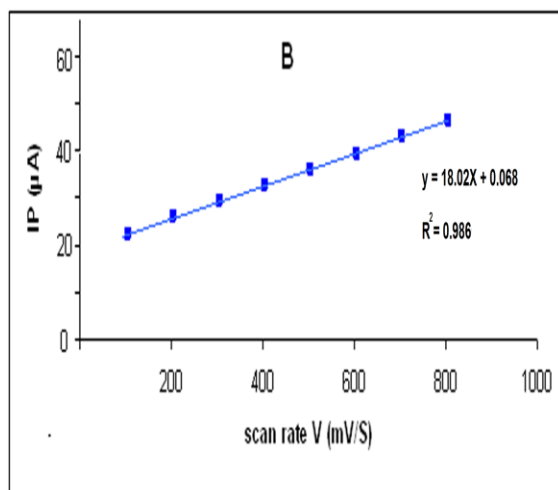

شکل ۱- تصویر میکروسکوپ الکترونی نگاره نانولوله های کربنی

شکل ۲- تصویر میکروسکوپ الکترونی گذاره مربوط به نانولوله های کربنی

خطی با سرعت روبش افزایش می‌یابد. که جریان قله اکسایشی (i_{pa}) متناسب با سرعت روبش می‌باشد. سرعت های روبش استفاده شده از کم ارتفاع ترین قله به پر ارتفاع ترین قله به ترتیب ۱۰۰، ۲۰۰، ۳۰۰، ۴۰۰، ۵۰۰، ۶۰۰، ۷۰۰ و ۸۰۰ میلی ولت بر ثانیه و ضریب همبستگی برابر ۰/۹۸۶ برای پیک آندی می‌باشد. این پدیده به این مطلب اشاره دارد که پروسه ردکس تحت کنترل جذب گونه ردوکس روی سطح الکتروود می‌باشد و نشان دهنده ی تثبیت استیل کولین استراز به طور پایدار روی سطح الکتروود می‌باشد.

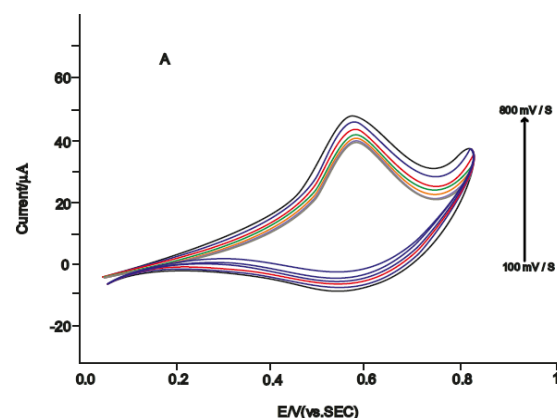
شکل ۳ (A) - سرعت های روبش استفاده شده به ترتیب از کم ارتفاع ترین قله به پر ارتفاع ترین قله به ترتیب ۱۰۰، ۲۰۰، ۳۰۰، ۴۰۰، ۵۰۰، ۶۰۰، ۷۰۰ و ۸۰۰ میلی ولت بر ثانیه. (B) - وابستگی خطی جریان پیک آندی (خط آبی رنگ) با سرعت روبش را نشان می‌دهد.

استیل تیو کولین کلراید محلول بصورت چشمگیر تغییر می‌کند و یک افزایش جریان پیک آندی مشاهده می‌شود و به طور کلی یک پاسخ جریان بزرگ در پتانسیل ۰/۷ ولت رخ می‌دهد (شکل ۴-A).

اثر سرعت‌های روبش متفاوت روی ولتاموگرام‌های چرخه ای الکتروود شیشه ای کربن/نانو لوله کربنی/استیل کولین استراز

در مطالعه ی بعدی خصوصیات انتقال الکترون استیل کولین- استراز روی الکتروود شیشه ای کربن اصلاح شده با نانو لوله ی کربنی بررسی گردید و اثر سرعت‌های متفاوت روبشی روی ولتاموگرام‌های چرخه ای استیل کولین استراز مطالعه شد (شکل ۳-A). همان طوری که در شکل ۳ (B) مشاهده می‌شود یک وابستگی خطی بین جریان آندی با سرعت روبش مشاهده می‌شود به طوری که جریان‌های قله ردوکس به طور

ولتاموگرام های چرخه ای الکتروود در سرعت های روبش متفاوت

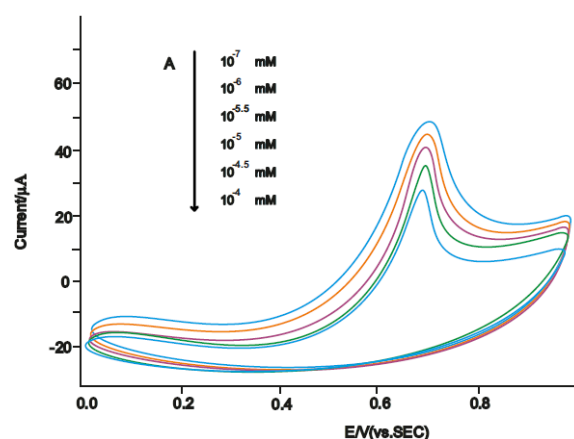
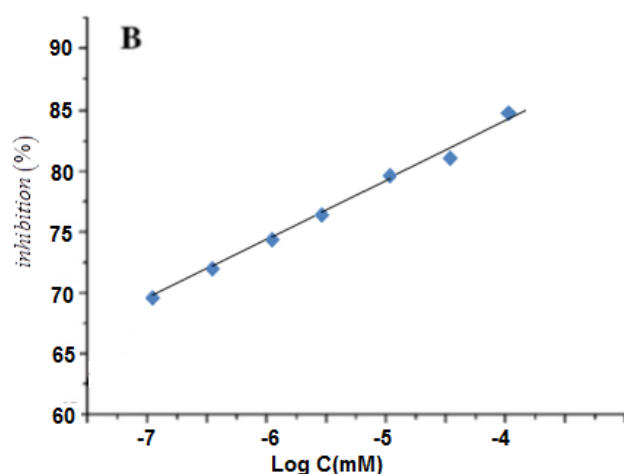
اثر غلظت های مختلف استیل تیو کولین کلراید بر روی پیک آندی

همان گونه که مشاهده می‌شود ولتاموگرام چرخه ای برای انتقال مستقیم الکترون از تیوکولین در حضور مقادیر مختلف

که در آن $i_{p,control}$ جریان پیک در بیوسنسور الکتروود شیشه کربن / نانو لوله ی کربنی / استیل کولین استراز کربن در محلول حاوی سوپسترای استیل تیوکولین کلراید و $i_{p,exp}$ جریان پیک در بیوسنسور الکتروود شیشه کربن / نانو لوله ی کربنی / استیل کولین استراز به همراه پاراکسون می باشد. معادله ی قسمت خطی منحنی مهار آنزیم توسط پاراکسون در محدوده غلظت آن در 10^{-7} میلی مولار تا 10^{-4} میلی مولار برابر با

که در آن $i_{p,control}$ جریان پیک در بیوسنسور الکتروود شیشه کربن / نانو لوله ی کربنی / استیل کولین استراز کربن در محلول حاوی سوپسترای استیل تیوکولین کلراید و $i_{p,exp}$ جریان پیک در بیوسنسور الکتروود شیشه کربن / نانو لوله ی کربنی / استیل کولین استراز به همراه پاراکسون می باشد. معادله ی قسمت خطی منحنی مهار آنزیم توسط پاراکسون در محدوده غلظت آن در 10^{-7} میلی مولار تا 10^{-4} میلی مولار برابر با

ولتاموگرام های چرخه ای در غلظت های مختلف پاراکسون

شکل ۵- ولتاموگرام های چرخه ای بدست آمده برای الکتروود شیشه ای کربن / نانو لوله ی کربنی / استیل کولین استراز در

محلول بافر فسفات ۰.۱ مولار در $pH=7$ در غلظت های مختلف پاراکسون در سرعت رویش ۱۰۰ میلی ولت بر ثانیه

ذکر کرد که زیست حس گر طراحی شده در این مطالعه توانایی خیلی خوبی برای تشخیص پاراکسون دارد و پیک ردوکس را کاهش می دهد. نتایج نشان داد که با تثبیت آنزیم استیل کولین استراز بر سطح الکتروود اصلاح شده با نانو لوله کربنی می توان یک زیست حس گر جدید برای تعیین غلظت پاراکسون طراحی نمود که دارای حد تشخیص مناسبی برابر با 2.14×10^{-7} mM می باشد و در مجموع این الکتروود اصلاح شده می تواند در بررسی های بیوالکتروشیمیایی مفید واقع شود. زیست حس گر آنزیمی استیل کولین استراز می تواند به عنوان شناساگری حساس در جهت شناسایی سریع سموم آفت کش در محیط های آلوده ی آبی و خاکی در بخش های صنعت و کشاورزی مورد استفاده قرار گیرد.

انتخاب پذیری و پایداری زیست حس گر طراحی شده

در این تحقیق بیوسنسور طراحی شده بر اساس الکتروود شیشه ای کربن / نانو لوله ی کربنی / استیل کولین استراز بعد از گذشت ۳۰ روز ۹۰٪ از فعالیت اولیه خود را حفظ کرد. این کاهش فعالیت بیوسنسور به دلیل انحلال آنزیم در طول زمان در بافر و جدا شدن از الکتروود می باشد و همچنین در بررسی های بعدی مشخص شد که عوامل تداخل گر اثر چندانی بر روی فعالیت بیوسنسور طراحی شده نداشتند. تنها چالش موجود، اصلاح کردن تحت کنترل الکتروود با نانولوله کربن بود.

نتیجه گیری

زیست حس گر های تهیه شده برای اندازه گیری آفت کش ها گزینه های مناسبی برای آشکار سازی سریع می باشند. باید

- منابع
7. Musilek, K., Dolezal, M., Gunn-Moore, F. and Kuca, K., 2011. Design, evaluation and structure—Activity relationship studies of the AChE reactivators against organophosphorus pesticides. *Medicinal research reviews*, Vol.31(4), pp.548-575.
 8. Arduini, F., Guidone, S., Amine, A., Palleschi, G. and Moscone, D., 2013. Acetylcholinesterase biosensor based on self-assembled monolayer-modified gold-screen printed electrodes for organophosphorus insecticide detection. *Sensors and Actuators B: Chemical*, Vol.179, pp.201-208.
 9. Shamsazar A., Asadi, A. and Shamsazar, F., 2015. Determination of Serum Glucose Samples Using Biosensor Based on Copper Oxide Nanoparticles. *Journal of Ardabil University of Medical Sciences*, Vol.15(3), pp.330-338.
 10. Andreescu, S., Magearu, V., Lougarre, A., Fournier, D. and Marty, J.L., 2001. Immobilization of enzymes on screen-printed sensors via an histidine tail. Application to the detection of pesticides using modified cholinesterase. *Analytical letters*, Vol.34(4), pp.529-540.
 11. Joshi, K.A., Tang, J., Haddon, R., Wang, J., Chen, W. and Mulchandani, A., 2005. A disposable biosensor for organophosphorus nerve agents based on carbon nanotubes modified thick film strip electrode. *Electroanalysis*, Vol.17(1), pp.54-58.
 12. Kong, Y.T., Boopathi, M. and Shim, Y.B., 2003. Direct electrochemistry of
 1. Pohanka, M., 2016. Electrochemical Biosensors based on Acetylcholinesterase and Butyrylcholinesterase. A Review. *Int. J. Electrochem. Sci*, Vol. 11, pp.7440-7452.
 2. Stojanović, Z., Đurović, A., Kravić, S., Grahovac, N., Suturović, Z., Bursić, V., Vuković, G. and Brezo, T., 2016. A simple and rapid electrochemical sensing method for metribuzin determination in tap and river water samples. *Analytical Methods*, Vol. 8(12), pp.2698-2705.
 3. Liu, S., Yuan, L., Yue, X., Zheng, Z. and Tang, Z., 2008. Recent advances in nanosensors for organophosphate pesticide detection. *Advanced Powder Technology*, Vol.19(5), pp.419-441.
 4. Leniart, A., Brycht, M., Burnat, B. and Skrzypek, S., 2016. Voltammetric determination of the herbicide propham on glassy carbon electrode modified with multi-walled carbon nanotubes. *Sensors and Actuators B: Chemical*, Vol.231, pp.54-63.
 5. Sassolas, A., Prieto-Simón, B. and Marty, J.L., 2012. Biosensors for pesticide detection: new trends. *American Journal of Analytical Chemistry*, Vol. 3(3), p.210.
 6. Kim, B.S., Kim, G.W., Heo, N.S., Kim, M.S., Yang, K.S., Lee, S.Y. and Park, T.J., 2015. Development of a portable biosensor system for pesticide detection on a metal chip surface integrated with wireless communication. *Food Science and Biotechnology*, Vol.24(2), pp.743-750.

- electrochemical detection of L-cysteine based on a glassy carbon electrode modified with multi-walled carbon nanotubes/gold nanorods. *Biosensors and Bioelectronics*, Vol.50, pp.202-209.
16. Liu, Q., Fei, A., Huan, J., Mao, H. and Wang, K., 2015. Effective amperometric biosensor for carbaryl detection based on covalent immobilization of acetylcholinesterase on multiwall carbon nanotubes/graphene oxide nanoribbons nanostructure. *Journal of Electroanalytical Chemistry*, Vol.740, pp.8-13.
- horseradish peroxidase bonded on a conducting polymer modified glassy carbon electrode. *Biosensors and Bioelectronics*, Vol.19(3), pp.227-232.
13. Dekanski, A., Stevanović, J., Stevanović, R., Nikolić, B.Ž. and Jovanović, V.M., 2001. Glassy carbon electrodes: I. Characterization and electrochemical activation. *Carbon*, Vol.39(8), pp.1195-1205.
14. Wang, J., Jiang, J.Z., Chen, W. and Bai, Z.W., 2016. Synthesis and characterization of chitosan alkyl urea. *Carbohydrate polymers*, Vol.145, pp.78-85.
15. dos Santos Silva, F.D.A., da Silva, M.G.A., Lima, P.R., Meneghetti, M.R., Kubota, L.T. and Goulart, M.O.F., 2013. A very low potential